

Handläggare
Caroline Jevring
Telefon: 0850820014

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
2021-09-23

Remiss av Betänkandet VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2021/991

Förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss av betänkandet VAB för vårdåtgärder i skolan.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat utredningsbetänkandet, VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41), på remiss till stadsdelsnämnden. Svar ska inkomma senast 2021-09-28.

Utredningen föreslår att en förälder, till barn med sjukdom eller funktionsnedsättning, ska ha rätt till tillfällig föräldrapenning, för att medverka i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder i förskola, skola, fritidshem och andra pedagogiska verksamheter. Barnets behov av hjälp med vårdåtgärder ska vara avgörande för rätten till ersättning och inte sjukdomen eller funktionsnedsättningen i sig. Vid införandet av en ersättningsgrund följer även en ledighetsrätt enligt föräldrahetslagen.

Utredningen bedömer att förslaget skapar en ökad trygghet för barnet, när en förälder kan vara med och introducera hjälpbehovet. Det ökar möjligheten för barnet att kunna tillgodogöra sig undervisning och skolgång med en god hälsa. För föräldrar innebär förslaget kompensation för inkomstbortfall och en ledighetsrätt. Förslaget bedöms gynna jämställdheten mellan kvinnor och män eftersom obetalt omsorgsarbete, som oftare utförs av kvinnor, i högre grad kompenseras.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget i utredningen. Genom en god introduktion av barnets behov kan en ökad trygghet skapas för barnet, vårdnadshavaren och för den personal som ska hjälpa barnet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat utredningsbetänkandet, VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41), på remiss till stadsdelsnämnden. Svar ska inkomma senast 2021-09-28. Inom staden har remissen även skickats till Stadsledningskontoret, Socialnämnden, Utbildningsnämnden, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd. För remissinstanser utanför staden, se bilaga 2 remissiv.

Regeringen beslutade den 5 november 2020 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över reglerna för tillfällig föräldrapenning. En del av uppdraget, var att lämna förslag som möjliggör att föräldrar ska kunna få tillfällig föräldrapenning för att instruera personal i förskola, skola, fritidshem och pedagogisk omsorg om egenvård för ett barn med sjukdom eller funktionsnedsättning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning förskola.

Ärendet

För barn som har behov av egenvård när barnet vistas i, eller deltar i en verksamhet enligt skollagen, är det i regel huvudmannen som ska tillgodose det behovet. Av utredningen framgår att det finns stora skillnader i hur egenvårdsfrågan hanteras. För barnets, föräldrarnas och personalens trygghet samt för att säkerställa att personalen får tillräcklig kunskap om barnet och egenvården, kan det vara nödvändigt att föräldern är närvarande när barnet påbörjar eller återkommer till den aktuella verksamheten. I regelverket om tillfällig föräldrapenning saknas det en bestämmelse för ersättning i denna situation, vilket också innebär att föräldern inte har rätt till ledighet.

Utredningen föreslår att det ska införas en ny ersättningsgrund som innebär att en förälder till ett barn med sjukdom eller funktionsnedsättning, ska ha rätt till tillfällig föräldrapenning i samband med medverkan i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder i förskola, skola, fritidshem samt andra pedagogiska verksamheter. Barnets behov av hjälp med vårdåtgärder ska vara avgörande för rätten till ersättning och inte sjukdomen eller funktionsnedsättningen i sig. Vid införandet av en ersättningsgrund följer även en ledighetsrätt enligt föräldrahetslagen.

Utredningen bedömer att förslaget bidrar till en ökad trygghet för barnet under introduktionen av hjälpbehovet och när barnet sedan deltar i skolverksamheten, vilket är en förutsättning för att barnet ska kunna fullgöra sin skolgång med en god hälsa. Förslaget bedöms inte innebära att kommunernas och regionernas ansvar för barn med behov av egenvård minskar.

För föräldrar innebär förslaget kompensation för inkomstbortfall och en ledighetsrätt, vilket kan vara av särskild betydelse för de som redan har en längre frånvaro från arbetet på grund av barnets sjukdom eller funktionsnedsättning. Förslaget bedöms särskilt gynna ekonomiskt svagare grupper samt föräldrar med anställningar som innebär begränsade möjligheter till hemarbete eller flexibel arbetstid. Förslaget bedöms gynna jämställdheten mellan kvinnor och män eftersom obetalt omsorgsarbete, som oftare utförs av kvinnor, i högre grad kompenseras.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer, liksom utredningen, att förslaget kan innebära en ökad trygghet för barn som ska introduceras i förskola. Genom att personalen får en god introduktion i vad barnet har för behov, ökar kunskapen och därmed också trygghet för personalen att göra rätt. Det i sin tur, ökar tryggheten för vårdnadshavare med barn i behov av egenvård. För barnet kan tryggheten ligga i att få se den egna föräldern instruerar och lämnar över ansvaret till någon annan.

Ökad trygghet och bra vård och stöd, ökar också möjligheten för barnet att tillgodogöra sig undervisningen i förskolan. Det ligger också i linje med stadens vision, att alla barn ges en god och likvärdig utbildning samt att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar är fullt delaktiga i samhället. I Agenda 2030 finns det globala målet om god utbildning för alla. Förvaltningen bedömer att förslaget bidrar det målet genom att öka möjligheten för barn att tillgodogöra sig undervisningen.

Genom förvaltningens stödteam med specialpedagoger inom avdelning förskola, finns ett pågående arbete för att alla barn ska vara delaktiga i och tillgodogöra sig utbildningen. Det handlar till exempel om handledning till personal. Förvaltningen ser att utredningens förslag kan gynna detta arbete. Genom en god introduktion tillsammans med förälder till barnet, kan personalen fortare få en bild av vad barnet har för behov av egenvård. Det kan underlätta i kontakten med stödteamet.

Jämställdhet

Utredningen anser att förslaget bidrar till uppfyllelse av det nationella jämställdhetsmålet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kvinnor tar generellt sett fortfarande ett större ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Följden blir ofta att kvinnan behöver gå ner i arbetstid.

Förslaget bedöms innebära att obetalt omsorgsarbete kommer att ersättas i högre grad och påverka kvinnors livsinkomster positivt.

Förvaltningen instämmer i bedömningen att förslaget kan gynna jämställdheten. Möjligheten till ersättning och ledighet enligt förslaget, skulle även kunna innebära en jämnare fördelning, mellan kvinnor och män, för denna form av VAB.

Barnrätt

Utredningen anser att förslaget bidrar till uppfyllelse av artiklar i barnkonventionen. Enligt andra artikeln i barnkonventionen ska barnets bästa alltid beaktas, den tredje artikeln tar upp varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Av artikel 23 framgår att barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället.

Förvaltningen anser att förslaget är positivt utifrån ett barnrättsperspektiv. Genom att en vårdnadshavare ges möjlighet att instruera personal i förskolan om barnets behov och egenvård, minskar risken att barnet får fel vård, eller vård på ett sätt som barnet inte vill.

Förvaltningen ser vidare att förslaget är positivt utifrån barns integritet. Genom föräldrarnas medverkan kan personal succesivt ta över egenvården under förskoledagen, under tiden som barnet lär känna personalen. Att en helt främmande person ska genomföra egenvård och hjälpa barn på olika sätt, kan vara integritetskränkande.

I utredningen framkommer att, för barn med långvariga sjukdomar eller funktionsnedsättningar, kan möjligheten till hjälp med vårdåtgärder i förskola och skola vara nödvändig för att kunna upprätthålla en god hälsa och samtidigt få förutsättningar till delaktighet och ett fullvärdigt liv. Med förslaget ökar förutsättningarna för föräldrar att avstå från förvärvsarbete för att medverka i förskolan och skolan. Förslaget bedöms därmed bidra

till att barnet får stöd för en god hälsa och trygghet i förskola och skola.

Tillgänglighet

Förvaltningen anser att förslaget är positivt ur ett tillgänglighetsperspektiv. En bättre introduktion för barn med vårdbehov eller funktionsnedsättning ökar möjligheten att tillgängliggöra en god utbildning för alla barn i enlighet med agenda 2030. I FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning framgår bland annat rätten till utbildning på lika villkor.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Karin Åberg
Avdelningschef

Bilagor

1. Remissbrev från Kommunstyrelsen Rotel VIII
2. Remissiv
3. Betänkandet VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2021-09-21
Karin Åberg, Avdelningschef	2021-09-15